

Izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne.

Uredništvo in upravnništvo
»Zarje«
v Ljubljani, Breg številka 12.

Sprejemajo se le frankirani dopisi. Rokopisi se ne vračajo.

ZARJA

Socialistično glasilo.

Posamna številka stane 1'25 D.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom 5 Din mesečno
Za Nemčijo 6 Din; za drugo inozemstvo in Ameriko 7 Din.

Reklamacije so poštnine proste.

== Oglasi po dogovoru. ==

Proletarci vseh dežel,
združite se!

V Ljubljani, v soboto, 20. oktobra 1923.

Ne demagogija, resno delo
vodi k zmagi!

Proračun.

Kakor pravijo, je predložil finančni minister dr. Stojadinovič narodni skupščini proračun in sicer tako natančen, da se do zadnje pare vjemajo dohodki in izdatki. Če bo šlo po Stojadinovičevem receptu, če se bo torej vrtelo gospodarsko kolo naše države tako, kot si je začrtal finančni minister, bo končalo proračunsko leto brez deficita, in odpadel bo eden sovražnikov stalne devalvacije naše kolebajoče in muhaste valute.

Seveda se ujema Stojadinovičev proračun le na papirju, le na potrpežljivem in vse trpečem papirju.

Vsak trgovec pa ve, da obvelja proračun le, če je zgrajen na trdnem, zdravem in po ničemer motenem temelju.

Temelj državnega proračuna pa je pametna in smotrena gospodarska politika države. In, ker je gospodarska politika naše države taka, da obstoječe upropašča, ne zida, zato je tudi sedanji proračun zapisan usodi, da ga bodo gospodarske prilike in neprilike, katerim v naši državi še davno niso dorasli, gibale in zibale, pa tudi izjalovile.

Po končani vojni je odmevalo z vseh strani: za konsolidacijo države. Vsak je dolžan, da prispeva h konsolidaciji države in vsakdo je dolžan, da na račun konsolidacije utrpí lastno škodo. Toda: kaj se je tekom petih let uredil železniški promet? Kaj se je tekom petih povojnih let uredila državna uprava? Slekoprej zija in na našem gospodarskem telesu te rane, ki jih tudi Stojadinovičev proračun, ki naj bo zdravilo zanje, ne bo izlečil.

Na pametni in smotreni gospodarski politiki države je delavski razred eminentno zainteresiran. Vsaj zavisi položaj delavskega razreda, možnost njegovega gmotnega in kulturnega napredka v kapitali-

stični državi baš od splošne gospodarske politike.

Delavski razred ustvarja kapitalizmu nadvrednote. Te nadvrednote se uporabijo lahko za interese industrije, za njeno povečanje in razširjenje. S tem se poveča seveda tudi izkoriščanje delavskega razreda, zaposli se večje število delavcev, toda obenem se poveča tudi delovna prilika zaslužka za delavski razred.

Kako pa je pri nas?

Mesto tega je Stojadinovičev proračun, sestavljen po zloglasnem že žalostno preizkušenem geslu: Če hočeš mir, pripravljaj vojno. Vsaj bo vojno ministrstvo porabilo v tem proračunskem letu 2 milijardi in toliko milijonov dinarjev. Ta borendna, iz delavskega razreda izžeta vsota, se bo porabila povsem v neproduktivne, ničesar ustvarjajoče svrhe. Mesto tovaren bodo rasle kasarne, mesto produkcije brezposelnost in beda. In, naši industrijalci dopuščajo, da celo podpirajo tako vladno, ki tudi njim samim jemlje vsakršno razvojno zmoglost, ker naj se vse po delavskem razredu ustvarjene nadvrednote uporabljajo za armado in železnice, narekovane po vojaških ne gospodarskih potrebah.

Porast draginje, padec vrednosti denarja, brezposelnost delavstva bo neizogibna posledica takega proračuna. Zato bi bilo dvakrat nujno, da se vsaj v socialno-političnem pogledu nekaj predvidi za delovne sloje. Kaj še. Proračun ministrstva za socialno politiko je kljub zmanjšani vrednosti dinarja znižan v primeri z lanskim za nad 15 milijonov dinarjev. Beda večja, hujska, socialno-politično udejstvovanje države manjše in slabše. To je za delavski razred rezultanta Stojadinovičevega proračuna.

Kdo uničuje in kdo zida . . .

Ko govorimo socialisti o razpadu kapitalističnega reda, se nam naspotniki radi rogajo, češ: »ta red je tako močan in izkušen, da ga nobena revolucionarna sila ne more zrušiti,« kvečjemu, da morejo borbe nezadovoljnih delavskih mas le motiti mirno sožitje vseh slojev.« In res: Če bi presojali dejansko učinkovitost delavskih bojev in delavske organizirane moči po sedanjem stanju v proletarskem gibanju, bi morali priti do sklepa, da je danes kapitalistični red po tej strani manj ogrožen kakor kdaj poprej. Slabe organizacije, razcepljen in izérpan proletarijat na eni strani, na drugi pa kapitalistična družba, ki more nemoteno gospodariti in izvajati svojo oblast. Sedaj bi moral pravzaprav vladati najboljši »kapitalistični« red, pšenica bi morala sedaj iti vladajočemu razredu močno v klasje. In vendar . . .

V fašistični Italiji, kjer pravijo, da so radikalno iztrebili razreden boj, vlada danes večja mizerija in negotovost nego pred dvema leti, ko je bil tamošnji proletarijat še aktiven, v močnem in bogati Angliji počiva industrija in armada, brezposelnih narašča, zmagujočo Francijo pa drži kolikortoliko v ravnotežju samo imperijalistična zamaknenost in naklep, da bo mogla Francija premagati svoje križe in težave na

račun Nemčije. Nemčija sama pa izgleda danes kot ogromni parni kotel pod prenapeto presijo, ki se mora prej ali slej razleteti ob takim puku in s tako silo, da se mora vsa Evropa stresti v svojem ogrodju.

Kdo je zakrivil to stanje? Proletarijat, organizirane ali neorganizirane mase, one mase, ki danes trpe tako, da se morajo nebesa jokati? Ne! Sedanje stanje je logična posledica kapitalističnega reda, je ravno najzgovornejši dokaz slabosti in neizkušnosti tega sistema.

Nikoli še ni bilo tako očitno videti pravilnost našega reka, da kapitalizem uničuje samega sebe in da ga mora vrag vzeti prej ali slej, tudi če je proletarijat še tako slab, še tako neroden.

Kaj sili Francijo, da se neusmiljeno meče nad ubogo nemško paro, katera edina pravzaprav plačuje stroške blazne politike svojih bivših vladarjev? Kapitalistični princip je: »jemlji, kjer le moreš, izrabljaj, uničuj.« In kapitalistična Francija izrablja svojo premoč in uničuje Nemčijo, ker ji je sedaj to v korist.

Pravi sicer, da dela vse to zgolj v svrhu preprečenja nove vojne, ki bi morala nastati, če bi Nemčija mogla kolikortoliko normalno živeti, v resnici pa dela vse to iz povsem drugih motivov. Tistim, ki danes stojijo za Poincarejem, je malo mar

za nove vojne, najbrže bi jih celo radi imeli, njim je malo mar za moralne in nacionalne razloge, ki se navajajo, njim gre le za izvedbo njihovih trenutnih borznih in kapitalističnih računov.

Pravijo, da smo socialisti brezdomovinci, da proletarske mase ne znajo ceniti in razumeti višjih potreb in ciljev svojih držav. Pa poglejte: Francoski kapitalisti se prav sedaj lepo pogajajo z nemškim, kako naj bi se rensko vprašanje in vse, kar stoji z njim v zvezi, lepo likvidiralo s tem, da bi se nemški proletarijat, oni zmozgani in obupni proletarijat, vpreglo še bolj v kapitalistični jarem. Nemški delovni narod naj bi odslej delal do 10 ur na dan in tako zadovoljil interesom svojih in francoskih izkoriščevalcev in eksploaterjev. In seveda, nemški vele-patrijotični podjetniki in banke, tiste, ki navadno financirajo vse najbolj patrijotične liste, so bile takoj zelo navdušene za ta načrt in sam mogočni Stinnes se je požuril do francoskega generala, ne da bi kaj vprašal svojo vladno in se oziral na moralne ali druge interese svojega naroda in svoje države.

Karl Marks je že zdavnaj napisal, da kapitalistična družba ne pozna morale, da mu nacionalne in druge ideologije služijo le za plašč. On pozna le svoj interes, ta interes pa ga neprenehoma postavlja v navskrižje samega s seboj, meče eno kapitalistično skupino proti drugi, jo zdaj druži in potem razdružuje, povzroča vojne, krize, ubija države, narode, uničuje kulturo in civilizacijo, povečava do skrajnosti nered, izčrpava vire blagostanja, koplje grob človeštva in s tem tudi sebi.

Današnje stanje v Nemčiji dokazuje, kakšni katastrofi gremo nasproti, obupni usodi, ki čaka ves svet, če se pravočasno ne reši svojih uničevalcev.

Naloga proletarijata je zato, da skrbi za rešitev človeštva. Kapitalizem uničuje samega sebe, njegov razpad je gotov in neizbežen. Nemčija nas uči. Vprašanje je le, če hočemo z njim poginiti tudi mi. In tega vendar nočemo! Zato kličemo proletarijat v eno kolo, zato pravimo, da more samo proletarijat rešiti svet. Le on more osrečiti trpeče človeštvo, dozidati mu svetlejši in trdnější hram.
Dr. Fort.

Avtonomija mest.

Ljubljanski občinski svet je dne 12. t. m. soglasno sprejel resolucijo, ki zahteva ohranitev in poglavitno dosežanih avtonomnih pravic mesta Ljubljane, ki jih smemo vsekar zahtevati od države, ki hoče biti v temeljih demokratična.

Občinski svet je dalje naročil županu, da predloži resolucijo prizadetim ministrstvom ter da stopi v stik z Zagrebom in Belgradom, da ta mesta podvzamejo skupne korake pri vladi ter s tem preprečijo nameravano kršitev obstoječe avtonomije.

Ob tej priliki smo opazili v »Slovenskem Narodu« zopet kos neiskrenosti, ker je ta list pisal, da novi načrt pravzaprav ne pomeni kršitve sedanje avtonomije in je celo naglašal, da je nameravano ostro nadzorstvo celo potrebno. Na tako pisarijo naprednega lista menda ni treba odgovarjati, ker itak vemo, da ta list proda vse Ljubljančane samo za milost, da bi se smel senčiti v milosti režima, pa naj bo ta radikalni, demokratični, klerikalni ali koalicijski. Občinski svet ni poslušal mevž, marveč je soglasno sklenil tozadevno resolucijo.

Dejstvo je, da izdehuje centralna vlada nov zakon o avtonomnih mestih, in sicer popolnoma na tihem in tajno, ne da bi se informirala o potrebah, željah in čustvu prizadetih mest in ne da bi vprašala za mnenje poklicane mestne reprezentance. Četudi ji mogoče obstoječi zakoni ne nalagajo take dolžnosti, bi ji pa že enostavna zakonodajna modrost morala to veleovati, ker se je sicer bati, da novi zakon ne bo odgovarjal dejanskim razmeram in potrebam prizadetih mest in da tako zopet dobimo popolnoma neuporaben zakon, kakor se to žal le prerado in upravičeno očita naši zakonodaji.

Iz glasov, ki so prodri iz tajnega ministrskega kabineta v javnost, se da sklepati, da bo ta zakon atentat tudi na samoupravne pravice ljubljanskega mesta.

Iz zgodovine vemo, da je bilo ljubljansko mesto že pred več sto-

letij, ko je dežela še ječala pod jarmom fendalnega suženjstva, zatočišče osebne svobode in branik meščanske samouprave. Te pravice so naši predhodniki skrbno čuvali in zgodilo se je, da so jih z orožjem v roki branili pred prepotenco deželno knežjih namestnikov. To samoupravo so si Ljubljančani ohranili tudi v kasnejši dobi, za časa državnega absolutizma Jožefa II. in reakcije kneza Meternicha ter tudi v novejši dobi, ko se je zbudila v ljubljanskem meščanstvu slovenska narodna zavest in so se uspešno postavljali v bran pred nemškoničonalnim centralističnim birokratičizmom.

Ko se je ustanovila sedanja država Srbov, Hrvatov in Slovencev, jo je tudi vse ljubljansko prebivalstvo pozdravljalo, zlasti tudi zaradi tega, ker je gojilo trdno nado, da bodo obveljala v državi načela široke demokracije in da bo nova naša država ne samo spoštovala našo svobodo in našo samoupravo, temveč da jo bo tudi glede na razmere nove dobe še znatno razširila, poglobila in pospeševala. Zato pa z veliko in resno skrbjo čujemo glasove o nakanah centralne vlade, da hoče ta zasekati težke rane naši mestni samoupravi.

Ta napad preti Ljubljani od vlade, ki jo sestavlja radikalna stranka, ki je svoj čas, v dobi absolutizma Obrenovičev pod vodstvom Svetozara Markoviča visoko dvignila prapor samouprave, ki se pa, kakor se zdi, sedaj izneverja svojim idealom in svoje najslavnejše dobe bojev za osvoboditev srbskega ljudstva.

Ljubljanski mestni statut določa, da občinski svet svobodno izbira svojega župana, ki je odgovoren samo občinskemu svetu in pa zakonu. To je bistvo vsake prave samouprave.

Ne zahtevamo nič nezakonitega, ako protestiramo proti temu, da bi se ljubljanski občini dekretiral kak veliki župan, mi ne maramo nobene velikega župana, ne potrebujemo birokratskega jerobstva, am-

pak hočemo, da si tudi vbodoče mesto svobodno voli svojega neodvisnega župana.

Tu ne gre za interes posamezne stranke ali za interes sedanje večine. Gre le za važen interes ljubljanskega mesta in celokupnega ljubljanskega prebivalstva.

Ljubljansko prebivalstvo je tekom minulih dob dokazalo, da je zrelo, da se samo upravlja. Prav različni elementi so tekom časa stajali na našem magistratu. Najprej rokodelski cehi in trgovci, kasneje nemškomišleči ustanovni liberalci in nazadnje slovenski narodni naprednjaki. Različne interese so zastopali in različni so jim bili

nazori o javnem življenju, ali v enem so se vsi strinjali, da je nareč treba ščititi mestno samoupravo in zlasti tudi narodno-napredna stranka je v dobi pred vojno raje izzvala razpust občinskega sveta, kakor pa da bi se bila uklonila samovolji nemškoniacionalne birokracije.

To vprašanje ni interes posameznih strank, samouprava je skupna zadeva ljubljanskega prebivalstva. In kdor bi namenoma ali iz malomarnosti zagrešil omejitve dosedanjih svoboščin, s tem mora ljubljansko prebivalstvo prav pošteno obračunati. Boj za svobodo je svet, izdajstvo nad svobodo pa zločin.

„Kulturni škandal“.

(Reminiscenca s seje ljubljanskega občinskega sveta dne 12. t. m.)

V petek, dne 12. t. m. je sklepal občinski svet ljubljanski o podaljšanju pogodbe glede prepustitve »Tabora« za zgradbo Sokolskega doma I. v Ljubljani. Meseca februarja 1924 poteče namreč triletni rok, v katerem bi moral Sokol definitivno zgraditi svoj dom, ker sicer sme občina zahtevati Tabor proti povrnitvi kupne cene zopet v svojo last. Sokol ni zgradil poslopja ter ga sedaj v tem kratkem roku in čez zimo tudi ne more postaviti. Občinski svet je podaljšanje pogodbe odklonil.

Nas ne zanima razprava v občinskem svetu, ki je šla preko meje, marveč le dejanski položaj, ki nastane s potekom pogodbe, in pa interese občine, ki v obeh primerih, ob odklonitvi ali pa sprejemu podaljšanja, ni popolnoma postranskega pomena.

S potekom pogodbe ima občina pravico, da »Tabor« zopet pridobi za občino. Svet, ki se je pred tremi leti odstopil Sokolu za malenkostni znesek okoli 70.000 kron, je danes vreden do poldrugega milijona kron. Občinski svet bi torej že samo s tem, ako ne bi skušal zopet pridobiti ta svet mestni občini, ko se mu nudi prilika, zagrešil na občinskem gospodarstvu znatno škodo. V interesu občine je torej, da občinski svet Tabor zopet pridobi za občino. Tega velikega materialnega interesa občine na Taboru ne more nihče tajiti, če je še tako zakrknjen.

Vsa stvar ima pa še drugo ozadje. Zajedničarsko in demokratsko časopisje je lažljivo poročalo o občinskem gospodarstvu in pisalo o zapravljanju mestnega imetja. In teh lažljivih poročil še do danes ni preklicalo, niti ni objavilo v celoti

županovega poročila o mestnem gospodarstvu. V tem tiči torej namen zlobnosti. V zadevi »Tabora« pa zahteva isto časopisje, da naj občinski svet kratkoma opusti svojo pravico, s katero hoče varovati občino občutne materialne škode, dasi mu je še nedavno kradlo pošteno ime z očitanjem zapravljenosti.

Izpregovoriti pa moramo še nekaj o tem vprašanju z druge strani. Na trg Tabor ne spada Sokolski dom. Tam naj bi zidala občina, še bolj pametno bi pa bilo, če bi tam napravila park. Sedanja zgradba, ki tam stoji, kviri lice mesta in neroden dostop v Vidovdansko cesto. Kdor ima le nekaj okusa za lepoto, bo vse to takoj uvidel, čeprav so se demokrati v občinskem svetu širokoustili, kako krasen prizor nudijo tamkajšnje barake in kako lepa bo nova monumentalna zgradba na spodnjem delu omenjenega prostora.

Tega nikakor ne pišemo zaradi tega, da bi hoteli nasprotovati zgradbi Sokolskega doma, ker smo prepričani, da bi občina nedvomno ne nasprotovala temu, da se zgradi dom na primernem prostoru. To vedo prav dobro tudi demokrati in narodni socialisti, ali tu jih vodi strast, dasi morajo vedeti, da je naše stališče tudi v vprašanju glede estetične ureditve trga Tabora, popolnoma opravičeno.

Slednjič bi omenili še to, da je ljubljanska gospoda imela tri leta časa za zgradbo; dalje poudarjamo, da so »mececi« Sokola bogati milijonarji, ki bi bili ta načrt že zdavnaj lahko izvedli, če bi bili tako vneti za zgradbo Sokolskega doma. Tega pa niso storili, pač pa hočejo

sedaj vso stvar izrabljati politično in v materialno škodo ljubljanske občine.

To smo morali povedati v poglasilo zlasti zaraditega, ker je dr.

Stanovanjsko vprašanje.

Zakon o zaščiti najemnikov počepa polagoma v svojih določbah v varstvo najemnikov. S koncem leta 1924 ga pa vlada namerava sploh odpraviti. O tem vprašanju je razpravljala v nedeljo v Ljubljani konferenca zastopnikov organizacij stanovanjskih najemnikov iz vse države. Konferenca je sprejela resolucijo, v kateri zahteva še nadaljno zaščito najemnikov.

Stanovanjski zakon obstoji dejansko iz dveh delov. V prvem delu razpravlja o varstvu najemnikov, v drugem delu pa ima določbe o gradbenih akcijah, ki naj bi jo pospeševala država. Dočim se na eni strani izvršuje potom občin stanovanjski zakon v zmislu varstva najemnikov, pa na drugi strani vlada ni napravila potrebnih korakov v zmislu določb drugega dela stanovanjskega zakona. Zgradbene akcije ni nobena pričela, torej tudi pogoji za trajno odpravo stanovanjske bede ne morejo biti podani, ker prav zaraditega, ker se drugi del stanovanjskega zakona ni izvršil, stanovanjska beda ni prav nič ponehala, marveč se še prej povečala in postrila tako, da je že neprijetna najemnikom in hišnim gospodarjem.

Stanovanjski zakon je torej v bistvu iluzoren, ker se ni vršil v svojem drugem delu. Ako ima kake prednosti, so le te, da ni dopustna poljubna odpoved stanovanj in pa da se najemnine ne morejo poljubno zvišati. To sta pa prednosti trenutnega pomena, nikakor pa ne pomenita izboljšanja stanovanjskih razmer.

Jasno je torej, da je varstvo najemnikov potrebno, toda še bolj važ-

Ravnihar zaklical, kakor poročajo časopisi, češ da je sklep občinskega sveta »Kulturni škandal«. Kdor presoja stvar trezno, bo takoj uganil, kje je tisti kulturni škandal!

no je, da se pospeši gradbena akcija, ker le na ta način je mogoče priti do boljših stanovanjskih razmer.

Sedanji stanovanjski zakon izvršujejo v prvem delu občine na svoje stroške, kar jim povzroča znatno obremenitev in skrbi, ne da bi se dosegel pri tem praktičen uspeh; da bi zakon izvrševale občine tudi v drugem delu, za to pa nimajo sredstev in je to v prvi vrsti naloga države. Občina sama mora n. pr. v zmislu zakona vreči na cesto navadno siromašne stranke. Te ne morejo dobiti stanovanj, deloma, ker jih ni, deloma, ker je že pred njimi zaznamovanih pri stanovanjskem uradu stotine stanovanj zahtevajočih in državnih nameštencev, ki imajo prednost pred vsemi drugimi. Občina mora v takem primeru poskrbeti podstrešje nesrečnim rodbinam, ki jih je vedno več, kakor že more.

Zakonodajalec je imel gotovo namen, ko je izdelal zakon, omiliti stanovanjsko bedo zaradi pomanjkanja stanovanj le začasno, zato je pa v drugem delu zakona zahteval, da država pospeši gradbo stanovanj, kar edino more v doglednem času dejansko omiliti stanovanjsko bedo. Danes pa, ko se drugi del zakona ne izvršuje, pa postajajo odredbe zakona v prvem delu vedno bolj iluzorne in obremenjujejo občine, kateri izdatek pa je neploden že za sedanjo dobo, še bolj pa za bodočnost. Predvsem je torej potrebno, da država izvrši drugi del zakona s tem, da pospeši gradbene akcije in zida sama vsaj za svoje ljudi in urade nove hiše.

KOMUNALNA POLITIKA.

Med najvažnejše zadeve vsake občine spadajo občinske socialne naloge. Tega se zaveda občinski svet ljubljanski in polni meri in je zaradi tega izdelal poseben pravilnik, ki določa delokrog socialno-političnemu oddelku. Pomisliti je treba, da je občini treba skrbeti za varstvo otrok, siromakov, nezaposlencev, bolnikov, brezstanovanjcev, vajencev, nezakonskih otrok in mater, pravno varstvo teh in siromašnih slojev.

Resni običaj pri nas, da bi se občine brigale za taka vprašanja, dasi

so dalekosežnega pomena. Ljubljanski občinski svet se je pa lotil dela ter bo v zmislu sklepa občinskega sveta z dne 16. t. m. ta oddelek pri mestni upravi do konca tega leta tudi organiziral. Izprva bo poslovanje tega oddelka jako težavno. Občinski svet se pa nadeja, da bo ta korak našel med občinstvom kar največ simpatij in priznanja.

Pravilnik je bil v občinskem svetu sprejet soglasno.

Glasi se:

LISTEK.

Cvetke zadnjih dni.

Ig. Mihevc:

Polomijade in junaštva.

Občinski svetnik Joža je napravil dve polomiji. Najprej se je zaletil z mestnim avtomobilom v cestni konfin tam nekje na Posavju, potem pa jo je pošteno polomil še na seji občinskega sveta ljubljanskega dne 11. oktobra s svojo temperamentno in odločno izjavo, češ, da povrne vso škodo, ki jo je napravil občini. Zame je bila izjava Jože katastrofalnega pomena, zakaj njegova prva polomija je prinesla nekaj novega življenja h Kaplanu, v Unionsko klet, k Belemu volku in Fajmoštru, kjer se zbirajo „kvartinčkarji“, da tam premljavajo paragrafe svojih službenih pragmatik že dve leti kakor zmija divjega zajca. Še huje kakor po teh javnih lokalih je pa pred Škofijo pri Sokolu in Kolovratarju; tam ti pa ne premljavajo samo pragmatike državnih uradnikov, železničarjev, magistratovcev, marveč še pet drugih. Tako ti ropoče paragraf-paragraf kakor kolesje pri starem mlinu vse večere.

Joža je nas rešil s svojo prvo polomijo z avtomobilom teh paragrafskih debat, z drugo v občinskem svetu pa je zopet vse podr. Zadr se je:

Kaj komu mar, kaj jaz kot Joža počnem, škodo povrnem, čeprav mi je neusmiljeni župan nadvideiral celih 27.000 kron.

Žal mi je torej, da jo je Joža tako polomil, iz dveh vzrokov: prvič, ker pojo sedaj po zavetiščih kvartinčkarjev zopet sami paragrafi in drugič, ker je s to polomijo, ki jo je pravzaprav povzročil neusmiljeni dr. Milan, zaprl sapo Pepetu, ki je organiziral krepko šturmkolono proti njemu. Joža nas je spravil obenem z drugo svojo polomijo ob diven prizor: vojskovodja Cezar—Pepe in bojne kolone desnice. To Joži nekoliko zamerim, a ne zato, ker ga nimam posebnega rad, ampak zaradi golega — užitka in iz strahu — ed paragrafi kvartinčkarjev. Sploh pa menim, da bi se Joža že smel voziti z mestnimi vozili, vsaj je direktor mestnih furmanov in tudi sem prepričan, če bi ljubljanska dekleta odločevala o tem, bi se moral Joža kar ves dan voziti po mestu. O, vsaj sem že rekel, da je na svetu vedno vse narobe!

Občinsko gospodarstvo.

Odseki elektrarne, plinarne in vodovoda so imeli važno sejo. Sam načelnik je stavil duhovit predlog, ki bo gotovo vseč „Slovenskemu Narodu“ in „Jutru“, ker tako iskreno skrbita za dobro mestno gospodarstvo. Predlagal je, da naj ljubljanska obči-

na piše županstvu v Ribnico, Kočevje, na Vrhniko in v Bohinjsko Bistrico ter naprosi te občine, da izdajo oklic na svoje občane, v katerem jih pozovejo, da čez zimo, ko imajo dovolj časa, nabirajo za mestno občino ljubljansko srebrotovo protje in bezgove palice, ker namerava Ljubljana razširiti svoje plinsko in električno omrežje. Občina upa da bo srebrotovo in brezgovo omrežje ceneje kakor so žična in železna; občina računa tudi s tem, da bodo bratske občine dobavile ta material ponajnižji ceni; tudi železnica je že dovolila polovično vožnjo. Monterje najame občina v Ribnici in se že pogaja z njimi.

Šimel z mehurčki.

Joža ima precej smole. Poleg obeh navedenih polomij, hočejo zlobni ljudje podtakniti Joži še tistega mestnega šimelna, ki je menda že dve leti bolan, kakor so konstatirali. Če pretresemo vse te stvari takole bolj mirno, uvidimo kmalu, če nismo omejenih možganov, da je zavladala v Ljubljani jezična epidemija. Zakaj, vsega pa le ni kriv naš Joža.

Iz kina.

Minuli petek sem bil v kinu. Igrala se je drama „Zidarji junaki“. Film je dokaj čeden, samo dr. Vladimírjeve in podžupanove geste so preveč

neokretne. Jan kot mizar ni znal lepiti, Rado in Pepe, kakor je bilo videti na filmu, sta se pa drug v drugega drla; videl se je le Pepetov zob in bliskala so se Radova usta. Neprijetno je bilo le to, ker je film močno škripal. Podjetju priporočam, da pre-skrbi potrebnega olja za bodoče predstave, zakaj taki nedostatki preveč dražijo občinstvo.

Senzacionalna revolucija.

Zivimo pač v revolucionarni dobi. Zdi se človeku tako, kakor bi bila postala revolucija moderna toaleta letošnjega leta. Ljubljanski bankirski radikali so Emila vrgli na cesto. Tako pravi Emil. Kot lep in junaški deček se pa ni kar tako vdal. Emil hoče biti pravi radikal, bankirji pa tudi. Ker ga niso mogli odpraviti iz tajništva izlepa, so mu zaprli tajništvo, zazidali vrata in jih okovali čez nedeljo. Toda tudi to junaka ne ostraši; vdrl je v tajništvo in sedel zopet za tajniško mizo. Gospodje pa imajo denar, zato so vrata še enkrat zazidali in okovali ter postavili stražo.

Revolucija se nadaljuje. Emil je s svojim junaštvom pridobil vse ljubljanske avtonomistinjke, ker ne vedo, da škili tja nekam v centralistično stran, če bi pa to izvedele, potem bi bil pa joj, zakaj toliko ponosna so pa še vedno naša dekleta, da zahtevajo doma, kar je domo zraslo. Če pa zvedo, gorje njegovim kostem.

PRAVILNIK

socijalnopolitične uprave mestne občine ljubljanske.

I.

Splošni del.

§ 1.

Socijalnopolitične zadeve mestne občine ljubljanske vodi občinski svet mesta Ljubljane potom svojega socijalnopolitičnega odseka in socijalnopolitičnega urada mestnega magistrata.

§ 2.

Občinski svet mesta Ljubljane voli v zmyslu občinskega reda socijalnopolitični odsek, setoječ iz 9 članov, ki sklepa v okviru zakonov in sklepov občinskega sveta v vseh zadevah socijalne politike. V važnih vprašanjih ima odsek pravico pritegniti k svojim sejam strokovnjake v socijalnih vprašanjih ter zastopnike dobredelnih in strokovnih organizacij s posvetovalnim glasom.

§ 3.

Socijalnopolitični odsek je organ občinskega sveta mesta Ljubljane, ki razpravlja in sklepa o zadevah, tikajočih se socijalne politike. Odsek skrbi zlasti za pomoči potrebno prebivalstvo mesta Ljubljane v kulturnem, gmotnem, socijalnem in nprstvenem pogledu, upoštevajoč pri tem odnose zakonske predpise, sklepe občinskega sveta in določila tega pravilnika.

Socijalnopolitični odsek sestavlja tudi proračun socijalnopolitične uprave, nadzoruje vse dobredelne ustanove mesta Ljubljane in sklepa o podelitvi ubožnih ustanov in podpor, v kolikor niso pridržane županu oziroma občinskemu svetu.

§ 4.

Da se izvede načelo samouprave na polju socijalne politike, se ustanove posebni sveti, v katere volijo zainteresirani sloji svoje zastopnike za poslovno dobo občinskega sveta.

Sestavo in delokrog teh svetov določa poseben pravilnik. Vse posle socijalnega skrbstva ter tozadevne sklepe občinskega sveta in njegovega socijalnopolitičnega odseka izvršuje po občinskem svetu dne 30. marca l. 1922. št. 7457. ustanovljeni socijalnopolitični urad.

§ 6.

V svrhu sistematičnega vodstva poslov se deli socijalnopolitični urad na naslednje oddelke:

1. ubožni oddelek,
2. mladinski oddelek,
3. delavski oddelek,
4. stanovanjski oddelek,
5. pravovarstveni in posredovalni oddelek.

Občinski svet pa more po potrebi in na predlog socijalnopolitičnega odseka ustanoviti še nadaljne oddelke.

II.

Posebni del.

§ 7.

Naloge ubožnega oddelka.

Ubožni oddelek organizira in izvršuje vse naloge, ki se tičejo preskrbe ubogih. Izvrševati mora zlasti vse po zakonu predpisane dolžnosti ter se mora pri tem opirati na zakon o domovinstvu z dne 3. XII. 1863. in novele iz l. 1896., na zakon o preskrbi ubogih z dne 28. VIII. 1893, veljaven za vojvodino Kranjsko ter na posebne pravilnike.

Zlasti je naloga oddelka, da:

- a) upravlja vse ubožne ustanove mesta Ljubljane v zmyslu tozadevnih listin;
- b) upravlja vsa mestna zavetišča za onemogle, dobredelne ustanove itd. Način uprave določujejo posebni pravilniki;
- c) izvršuje vse posle podpiranja ubogih;
- č) vodi evidenco in stalno nadzorstvo podpirancev;
- d) skrbi za čim najtesnejše sodelovanje mestnega ubožnega skrbstva s tozadevnimi javnimi in zasebnimi ustanovami, zavodi in korporacijami.

§ 8.

Naloge mladinskega oddelka.

Mladinski oddelek organizira in izvršuje vse zadeve, ki se tičejo socijalne in higijenske zaščite dece in mladine v zmyslu sklepov občinskega sveta in njegovih organov. Zlasti izvršuje vse posle državne krajevne zaščite dece v zmyslu zakona o zaščiti dece in mladine št. 883, Ur. l. 83 iz l. 1922.

S tem oddelkom sodelujejo okrajni mladinski poverjeniki (poverjenice) v zmyslu navedenega zakona.

Razven v navedenem zakonu omenjenih nalog skrbi ta oddelek še:

a) za poklicno varuštvo, zlasti najdenčkov in nezakonske dece, ki je rojena in stanuje v Ljubljani, in ji je ljubljansko okrajno sodišče nadvarstveno sodišče, dalje za vse sirote in nezakonske dece, ki stanuje v Ljubljani ter je potrebna varuštva in nadzorstva;

b) za oddajo otrok v rejo in njihovo nadzorstvo v socijalnem in higijenskem oziru;

c) za podpiranje vseh pomoči potrebnih otrok, zlasti sirot in nezakonske dece ter vodi nad njimi stalno nadzorstvo;

č) za evidenco telesno ali duševno nenormalnih otrok ter za njihovo preskrbo;

d) za deco, ogroženo po tuberkulozi;

e) za vodstvo vseh mestnih mladinskih ustanov. Zlasti organizira, upravlja, vodi in nadzira sam ali po svojih organih dnevna zavetišča;

f) za čim najtesnejše sodelovanje z vsemi javnimi in zasebnimi mladinskimi ustanovami, zavodi in korporacijami;

g) za varstvo vajencev.

V svrhu smotrenega izvrševanja svojih nalog stoji oddelek v stalnem stiku s pravovarstvenim oddelkom ter mestnim zdravstvenim uradom.

§ 9.

Naloge delavskega oddelka.

Delavski oddelek vodi vse delavsko skrbstvo v ožjem zmyslu besede v mestu Ljubljana, zlasti pa:

a) skrbi za zaščito dela;

b) sodeluje pri reševanju brezposelnega vprašanja in pomoči za brezposelne;

c) organizira in upravlja ljudska prehranjevališča;

č) vodi vse posle zavarovanja mestnih uslužbencev;

d) izvršuje vse posle v zmyslu predpisov službenega reda za mestne delavce mestne občine ljubljanske.

§ 10.

Naloge stanovanjskega oddelka.

Stanovanjski oddelek izvršuje zlasti stanovanjsko nadzorstvo ter skrbi za zdrava stanovanja reynih slojev. V tem oziru sodeluje s tozadevnimi javnimi in zasebnimi ustanovami in organizacijami. Oddelek skrbi za zavetišča in prenočišča, pospešuje organizacijo stavbnega kredita, skrbi za zaščito najemnikov, vodi stanovanjsko statistiko in stanovanjsko posredovalnico ter organizira ustanavljanje družinskih vrtičkov.

§ 11.

Naloge pravovarstvenega in posredovalnega oddelka.

Ta oddelek izvršuje posle stalnega posredovalnega urada v zmyslu zakona z dne 27. IX. 1911. št. 45. drž. zak. in naredbe deželne vlade za Slovenijo z dne 18. junija 1921, št. 224, Ur. list št. 82. Zlasti pa se je brigati oddelku še za:

a) pravno zaščito nezakonskih mater;

b) preskrbo ubožnih svojcev v zmyslu predpisov občega državljankega zakona;

c) daje ubožnim najemnikom pravne nasvete v stanovanjskih zadevah;

č) daje pravne nasvete od mož zapuščenim ženam, od staršev zapuščenim otrokom, sirotam, varuhom in vajencem.

III.

Končne določbe.

§ 12.

Socijalnopolitični urad vodi načelnik v zmyslu sklepov občinskega sveta in njegovega socijalnopolitičnega odseka ter po navodilih župana oziroma njegovega namestnika. Načelniku so podrejeni vsi oddelki tega urada, ki jih vodijo posebni referenti.

Načelnik socijalnopolitičnega urada sestavlja s sodelovanjem referentov tudi proračun socijalnopolitičnega urada, ki tvori posebno po-

§ 13.

glavje mestnega proračuna ter ga predlaga socijalnopolitičnemu odseku v razpravljanje.

Določila in predpisi tega pravilnika se morejo izpremeniti samo s sklepom občinskega sveta, reorganizacija socijalnega skrbstva v zmyslu tega pravilnika pa se mora izvršiti najkasneje do 31. decembra 1923.

§ 14.

Ta pravilnik stopi v veljavo z dnem, ko ga je odobril občinski svet mesta Ljubljane ter razveljavlja s tem vse predpise, ki nasprotujejo njegovim določbam.

POLITIČNI PREGLED.

Demokratska stranka se pripravljala na svoj kongres. Vprašanje pa je, če bo kongres kaj okreplil stranko ali ne. Demokratizem je izgubil v današnji dobi kot dekorativni privešek meščanskih strank vsakršno zgodovinsko in privlačno silo, kar je popolnoma naravno, ker stranka s takim programom kakor ga ima demokratska stranka, ne more biti dejansko demokratična.

Boj za predsednika v narodni skupščini. Dosedanji predsednik narodne skupščine Ljuba Jovanović se je naveličal predsedovati narodni skupščini, nekateri pa pravijo, da hoče postati Jovanović minister. Demokrati tudi za ta slučaj organizirajo opozicijo, ki naj bi postavila skupno kandidacijo za predsednika narodne skupščine. Pogajali so se že z dr. Korošcem in Spaohvo skupino. Z zemljoradniki pa še niso razpravljali o tem vprašanju.

Predsedniški kandidati opozicije za narodno skupščino. Danes je določena v narodni skupščini volitev predsedstva. Demokrati kandidirajo predsednika Pečiča, klerikalki prvega podpredsednika dr. Hohnjeca, zemljoradnika Vojislav Lazića pa za tajnika. Ostala tajništva bi dobili Muslimani in druge opozicionalne stranke. Dobro, bomo videli, koliko velja ta opozicija!

Značilna izprememba. „Jutro“ je začelo pisati članke o najširši oblasti samoupravi. Zavzema se celo za to, da se dekoncentrira celo del III. instance. Tudi se že zavzemajo za revizijo ustave, to pa najbrže zaradi tega, ker tudi radikalci govore in pišejo o reviziji ustave, če bo pokazala potreba. Všeč tudi ni demokratom uprava, to je treba depolitizirati. To so same take najnovejše čednosti, ki trkajo na trdovratna srca ostale opozicije v narodni skupščini. — Zakaj demokrati takrat niso kazali te liberalnosti, ko so sedeli poleg svojih sedanjih sovražnikov na ministrskih stolih?

Reško vprašanje počiva. S tem je povedano vse. V Belgradu menda z Reko ne računajo več.

Predsednik češkoslovaške republike dr. Masaryk namerava obiskati v najkrajšem času tudi Belgrad.

Volilni boj v Avstriji je izredno ljut. Kakor po vsem svetu, tako tudi v Avstriji napreduje reakcija. Kako razvit je čut reakcije v Avstriji, je razvidno najbolj iz tega, ker so se meščanske stranke zedinile na enotne kandidatne liste, s katerimi hočejo parirati veliko politično moč socialnodemokratične stranke v Avstriji. V nedeljo dne, 21. t. m., t. j. jutri se bodo vršile volitve v narodno skupščino. V težkem boju z naraščajočo reakcijo želimo bratskim sodrugom v Avstriji pri teh volitvah, ko jim stoji strnjena avstrijska buržoazija nasproti, kar najlepši uspeh.

Zmešnjave in beda v Nemčiji postajajo vedno večje. Nastaja namreč vedno večje pomanjkanje in po večjih mestih, zlasti v Berlinu prireja jo brezposelni velike demonstracije. Nemška vlada ima sedaj pooblastilni zakon. Bede pa ta zakon ni odpravil. Vlada izvaja najstrožjo diktacijo. Na Saksoskem in v Lotaringiji so prevzeli vlado socialni demokrati in komunisti. Nemška buržoazija se nad tem dogodkom silno razburja ter grozi, da vkoraka z vojaško silo s pomočjo Bavarske v ti

dve deželi. Odločno pa se upira temu namenu nemški proletarijat, socialni demokrati in komunisti, ter so pripravljani, ako bi se skušalo obe vladi s silo odstraniti, da napovedo splošno stavko, ki bi postala nedvomno začetek nadaljnih komplikacij v Nemčiji. Kriza, ki jo sedaj prebiva Nemčija, je izrodek predvojne militarizma in imperijalizma, obenem pa tudi sad povojnega kapitalističnega izkoriščanja od strani antantnega kapitalizma, ki tlači kot mora vse gospodarstvo sveta. Francija, pravijo, prihaja kot rešiteljica Evrope, ki hoče Evropo obnoviti, toda ta obnovev je krvava, bolj krvava kakor svetovna vojna in v interesu — ne narodov, ampak zlatega moloha kapitalizma.

Politika Francije je bila vedno plemenita, je rekel predsednik češkoslovaške republike dr. T. J. Masaryk, ko je odgovarjal Millerandu na pozdravni ogovor, ko se je te dni mudil v Parizu. Te besede, ki merijo na reparacijsko pogodbo in na sodelovanje Francije v svetovni vojni kakor tudi na obnovev Evrope, je govoril Masaryk le kot buržoazni politik. Kdor pozna Francijo, ta ve, da je Francija najbolj reakcionarna republika na svetu, v kateri ne odločuje francoski narod, ampak edino le kapitalizem. Plemenita Francija je tista, ki se noče pogajati z nemško vlado, ki je zastopnica po splošni in enaki volilni pravici izvoljenega parlamenta glede poruškega skrajno nujnega in važnega vprašanja, pač pa pospešuje za hrbtnost te vlade dogovore s kapitalisti obeh držav in hoče na tak način izročiti francoski in nemški narod francosko-nemškemu kapitalističnemu kartelu v izkoriščanje. Kako in kaj je delala tista plemenita Francija po svojih kolonijah z domorodci, je menda še znano. Znano je tudi, kako je ta plemenita Francija izkoriščala ves Orient s svojim kapitalom in hoče to svojo plemenitost nadaljevati danes v srednji Evropi. In to plemenito Francijo, ki organizira v vzhodni Evropi oboroževanje in kumuje vojnim konvencijam, imenuje filozof in predsednik češkoslovaške republike plemenito! To je že nerazumljivo za umevanje navadnega človeka in ne dokazuje nič drugega, kakor da je postal nekdanji borec za svobodo, najvnetejši zagovornik sedanje svetovne temne kapitalistične reakcije. Opravičeval bo morda kdo Masaryka kot gosta Francije, ki je moral vljudno nastopati spričo gostoljubnosti, ki mu jo je izkazovala francoska vlada in predsednik republike. Vendar to ne opravičuje besed, ki jih je govoril Masaryk; to, kar je tam v prikupnih frazah naglašal, se ne ujema z realnostjo in zgodovino zadnjih petdeset let. Masaryk še ni nikdar tako odločno in jasno kadil kapitalizmu, nikdar tako jasno odobraval reakcije, kakor v tem svojem govoru, s svojimi devotnimi in laskavimi pokloni. Zdi se nam, da je tudi ta govor Masaryka znak časa, znak zmede pojmov.

Združena nemška socialnodemokratična stranka je sklenila, da pozove vlado, naj ukine izjemno stanje, kar je neobhodno potrebno za upostavitve normalnih razmer.

Pogajanj med Nemčijo in Francijo še ne bo. Nemška vlada je stavila nove predloge, ki jih bo pregled-

dala francoska komisija strokovnjakov. Amerika se poteguje v tem sporu za sklicanje mednarodne konference, ki naj ugotovi, ali more Nemčija plačevati reparacijske obveze ali ne.

Tudi na Poljskem diktatura. Kako je nastala eksplozija v Varšavi v municijem skladišču, še niso dognali. Položaj pa je na Poljskem tako poostren, da namerava vlada proglasiti diktaturo. Vlada je pričela odločen boj proti komunistom, vrši preiskave in zapira komuniste, med katerimi je mnogo inteligence.

DNEVNE VESTI.

Umetnost modrosti, ki ni umetnost. »Slovenski Narod« razlaga in preiskuje spor med večinskimi klubovi v ljubljanskem občinskem svetu. Prav duhovito naivno se ta stari dnevnik loteva tega vprašanja in tudi tu jo je zadel kakor bi streljal ob cilju. Večinski klubi, pravi »Sl. Narod«, se puntajo med seboj in »Narod« je že vse to zdavnaj vedel. Kako duhovito je to priznanje! Vemo, da je za zajedničarje sedanji občinski svet uganka, in sicer zaradi tega, ker ne more razumeti tega, da bi klubi, ki tvorijo večino, mogli biti tudi v občinskem svetu samostojni, mogli varovati vsak svoje načelno stališče ter kljub temu v vprašanjih, ki so tekoče aktualni v interesu prebivalstva Ljubljane, nastopati skupno, ker bi drugače sploh ne mogli ničesar ukreniti. Za »Narod« je to velika uganka, da vsak normalno razvit človek razume, da je prav to veliki napredek v ljubljanski občinski politiki, ker se nasprotni nazori, nasprotna načela krešejo, po katerih večina potem napravlja svoje sklepe. Napreden človek, ki stremi po razvoju in napredku, mora take pojave le pozdravljati, ker vidi v tem res trdno voljo klubov, ki hočejo svoje prepričanje uveljaviti, kolikor je v danih razmerah mogoče. Uredništvo »Slov. Naroda« tega ne more razumeti, ker meni, da je bolj pametno, če se vsakokratnemu režimu kadi z veliko kadilnico. Vsaj se še vsi spominjamo, kako nerodno je »Slovenski Narod« kolebal zadnjega pol leta. Nekaj časa je bil demokrati, ko se je skregal zaradi bank, je postal zajedničarski, in ko je videl, da je tudi zajedničarstvo od muh, je vzel veliko kadilnico ter kadi kakor židovski veliki duhovnik na kolenih s prosečim pogledom za milost režimu, da bi ta milostno obrnil nanj pokornega slugo svoje oči. »Narodova« modrost je modrost sužnja in ta naj pisari o načelnih strankah, ki imajo danes večino v ljubljanskem občinskem svetu! Gospodje! Učite se doslednosti in značajnosti, potem pa začnite druge poučevati o teh lepih lastnostih, prej pa rajši molčite, da ne postanete preveč smešni. Občinski svet bo delal, dokler mu bo všeč, če pa ne bo maral ali mogel več delati, pa tudi ne pride k vam po nasvete, ampak bo samostojno sklepal o svojih korakih.

O občinskem gospodarstvu, (seveda ljubljanskem) pišejo in govore posebno radi demokrati in taki ljudje, ki ničesar ne vedo ali pa so zlobni. Cele litanije čitamo po teh neresnih žurnalih, da si vsakdo ve, da so se finančne razmere v občini po prevratu in zlasti zaradi tega, ker država ni konsolidarna, znatno izpremenile. Avtonomna mestna občina ljubljanska ima opravljati več oddelkov v prenešenem delokrogu. Glavno so ti referati vojaški, obrtni, šolski in stanovanjski. Vse te referate je prej deloma podpirala država, česar danes ne stori, ker niso razmere v dr-

Vznemirljive vesti, pravijo, prihajajo iz vzhoda. Te vesti izhajajo iz Francije. Poljska se namreč nahaja pred veliko politično krizo in francoski politiki, ki so prijatelji Poljske, so zvedeli, da pripravlja sovjetska vlada pohod na Poljsko.

Grška revolucionarna vlada je demisionirala. Nova vlada bo nevtralna in ji bo predsedoval Politis, ki bo vodil posle do volitev.

Angora bo glavno mesto Turčije. Tako je rekla narodna skupščina v Angori. Turkom Carigrad ne ugaja več, ker je preveč ob meji.

žavi še urejene v zmislu nove ustave po posebnih enotnih državnih zakonih. Povsem jasno je tudi za lajka, da zaradi pomanjkanja denarja na trgu občina ne razpolaga z obratnim kapitalom, čeprav ima na podlagi proračuna zagotovljeno ravnovesje za bližnjo bodočnost. Ako pomislimo na to, da občina opravlja vse posle prenešenega delokroga na na svoje stroške, ker jih mora, kar prej ni bilo, ter da poleg tega še gradi stanovanjske hiše, tlakuje in skrbi tudi drugače za gospodarski razvoj občine z različnimi napravami, o katerih smo že itak poročali, potem moramo priznati, da je gospodarstvo mestne občine na najboljši poti do sanacije razmer, ki so bile skrajno zanemarjene. Čim bo izredna državna enotna zakonodaja, ki bo urejevala tudi finančna vprašanja države, nalagala državi skrb za prenešeni delokrog, kolikor bo to slučaj, potem bo tudi finančna uprava mestne občine mnogo lažje izpolnjevala svojo dolžnost in še marsikaj napravila v interesu splošnega napredka občine in prebivalstva mesta Ljubljane. Gospodje, ne zaletavajte se, ker tudi vi ste sokrivci današnjih razmer!

Odpravo ženskega realnega gimnazija na liceu komentirajo nekateri demokrati listi po svoji navadi. Mečejo okolo sebe s psovkami, ne povedo pa pravega vzroka. Proti ukinitvi tega zavoda ugovarjati in uganjati demagogijo ni nobena umetnost, če se ne pove dejanskega položaja. Realni gimnazij je slabo obiskan zavod. Ena sama učenka v ukinjenih razredih velja občino na leto 20.000, če smo prav poučeni, da si bi te učenke prav lahko mnogo ob manjših stroških obiskovale druge ljubljanske srednje šole. Tak strošek je potrat in nepotreben izdatek, ker se danes sprejemajo v srednje šole tudi gojenke. V tem primeru bo tudi občina pripomogla prizadetim učenkam, da jim kolikor mogoče olajša nadaljevanje študija. Le ne razbur-

jajte se preveč, vsaj se na vse pretege trudite, kjer imate kaj vpliva, kako bi občini delali neprijetnosti, ne le moralno, marveč tudi v gospodarskem ozirju. Pametna občinska uprava bi pa tudi sicer ne mogla metati tako velikih zneskov za šolo, kjer stroški z obiskom niso v nikakem zdravem razmerju.

Štefanovičeva Radikalna stranka ima jutri svoj kongres v Ljubljani. Na slovenskem bomo imeli kmalu toliko strank kakor imamo prebivalcev. Ves politični razvoj pri nas je podoben prej komediji, kakor pa resnemu političnemu strankarstvu. In dokler ne bodo družili strank principi, načela, toliko časa tudi ne more biti drugače.

Gospod občinski svetnik Josip Turk je na seji občinskega sveta kot prvi nastopil za Sokolski Tabor. Lepo je govoril; res lepo. Stavki izklesani, misli zbrane. Vsaka beseda na svojem mestu. Višek govorniškega talenta je bil konec, ko je rekel: Tabor je »cir« Ljubljane. »Ja, freilich, natürlich, Bolčev Pepe je res zierlich.«

Državna Borza Dela. Pri »Državnih borzah dela« v Ljubljani, Mariboru, Ptujju in Murski Soboti je iskalo v preteklem tedu od 7. oktobra do 13. oktobra 1923 dela 266 moških in 95 ženskih delavnih moči. Delodajalci so pa iskali 201 moških in 90 ženskih delavnih moči. Posredovanj se je izvršilo 144. Promet od 1. januarja do 13. oktobra 1923. izkazuje 38.370 strank in sicer 17.553 delodajalcev in 20.817 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 11.395. Dela iščejo: **Pri Državni borzi dela v Ljubljani:** vrtnarji, kamnosek, steklar, stavbeni in strojni ključavničarji, železostugarji, kleparji, kovači, zlatar, elektromonterji, mehaniki, mizarji, kolarji, žagar, sedlar, tapetnik, čevljarji, krojači, knjigovezi, peki, mesarji, zidarji, dimnikar, tiskarski strojnik, strojniki in kurjači, trgov. sodrukniki, ekonom, ekonomski pomočnik, oskrbnik, delovodja spirituoznih izdelkov, predelavec za izdelovanje kvasa, gradbeni risar, risar narod. ornamentike, lesni skladiščnik, knjigovodje, kontorist-priaktikant, trgovski skladiščnik, pisar. moči, urad. sluge, vratarji, čuvaji, vzgojiteljice, trgovske sodruknice, kontoristinje, restav. blagajničarka, natakariice, šivilje, delavke, vajenci itd. — **Pri Državni Borzi Dela v Mariboru:** hlapci, dekle, viničarji, ekonom, drvarji, poljed. in gozd. nadzornik, rudarji, kamnoseki, orodni kovači, podkovski kovači, kotlarji, stavb. in stroj. ključavničarji, mehaniki, urar, mizarji, kolarji, sodarji, žagar, usnar, sedlarji, tapetnik, krojači, šivilje, čevljarji, brivec, mlinarji, peki, sla-

šičar, mesarji, natakariji, natakariice, hotel. sobarice, kuhar, laborant, zidar, slikarji, dimnikar, fotograf, skladiščnik, strojniki, sluge, trgov. sodrukniki, prodajalke, tovar. delavci, tov. delavke, kočijaž, pisarniške moči, gospodinje, kuharice, služkinje, vzgojiteljice, vajenci itd. — **Pri Državni Borzi Dela v Ptujju:** ekonom, gozdar, lovec, hlapci, viničarji, rudar, lončar, kovači, ključavničarji, mizarji, kolarji, sedlarji, krojači, čevljarji, klobučar, knjigovez, mlinarji, peki, slašičarji, mesar, laborant, strojniki, kurjač, vratar, trgov. sodruknik, skladiščnik, kočijaž, voznik, pisar. moči, bolničar, natakariice, služkinje, sobarice, blagajničarke, strojepiske, kontoristinje, vajenci, vajenke itd. — **Pri Državni Borzi Dela v Murski Soboti:** hlapci, strojni mehanik, mlinar itd. — V delo se sprejemajo: **Pri Državni Borzi Dela v Ljubljani:** kovač, kotlarji, kovinski strugarji, žagarji na cirkul. žago, žagarji za polnojarmenik, žagarji za vodno žago, žagarji (gateristi), izdelovalce gamaš, čevljar, ščetar, kuhinjski mesar, mlinar, sodavičar, zidarji, potnik za kravate, nočni čuvaj, orožniška kuharica, služkinje, vajenci itd. — **Pri Državni Borzi Dela v Mariboru:** hlapci, dekle, viničarji, drvarji, rudarji, vrtnarji, kovači za orodje, podkovski kovač, železostugarji, klepar, sodarji, lesni strugar, gateristi, sedlar (lakirer), čevljarji, mlinar, pek, zidarji, slikarji, dimnikar, tov. delavci, vajenci, šivilje za perilo, vzgojiteljica, varuška, služkinje, kuharice, sobarice, pisar. moč. izvežbana blagajničarka, vajenke za šivanje perila. — **Pri Državni Borzi Dela v Ptujju:** pristavi za posestvo, viničarji, hlapci, rudarji, vrtnar, lončar, kovač, sodar, strugar za izdelovanje pip, pletarji, sedlarji, jermenar, čevljarji, pek, zidarji, občinski tajnik, dekle za kmečki posel., kuharice, gospodinja, sobarica, služkinje, vajenci. — **Pri Državni Borzi Dela v Murski Soboti:** hlapci, krojač, krojaški vajenec itd.

Odgovorni urednik Ignac Mihovec. — Izdajatelj in lastnik: Konzorc. »Zarje«. — Tiska tiskarna J. Blasnika nasl.

Špecialna mehanična delavnica za popravo pisalnih in računskih strojev. Najcenejše pisalne stroje dobite pri

Lud. Baraga, Ljubljana.

Šelenburgova ulica št. 6, I. nadstr. V zalogi prvovrstne barvne trakove, razmnoževalne barve, ogljeni papir, voščeni papir in vse druge v to stroko spadajoče potrebščine.

Stavbeno podjetje

**Inž. Dukič
in drug**

Ljubljana

Boharčičeva ulica št. 24.

Priporočamo:

**Izdelovalnico
okvirjev za slike**

Kongresni trg št. 19.

A. BABKA

Ljubljana

**Kartonažno tovarno
ter knjigoveznico**

Rimska cesta št. 13.

JOSIP JUG

pleskar in ličar za stavbe, pohištvo in mostove

**Ljubljana,
Rimska cesta št. 16.**

**Speciální oddělek za
sobo-, črkozlikarstvo
ter ornamenteke in
slikarstvo na steklo.**

**Moste-Ljubljana,
Zaloška cesta št. 67.**

Zadružna banka v Ljubljani

Brzjavi: Zadrubanka.

Aleksandrova cesta št. 5.

Telefon št. 367.

Vplačani kapital K 10000.000.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje